

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZA ROK 2007

Stanisław Barnaś
Prezes Zarządu Głównego
Krajowego Związku Plantatorów Buraka Cukrowego

Wstęp

Sprawozdanie za 2007 r. obejmuje kolejny trudny okres w naszej branży. Pomimo dobrych warunków pogodowych i wspaniałych wyników produkcyjnych musieliśmy stawić czoła ograniczeniom limitowym. Na początku 2007 r. Komisja Europejska ograniczyła wycofaniem naszą kwotę o 13,5% do 1 533 tys. t, co oznacza, że nasza wewnętrzna produkcja nie wystarczyła do zaspokojenia krajowej konsumpcji.

W kolejnych miesiącach trwały prace nad zmianą rozporządzeń regulujących rynek cukru oraz fundusz restrukturyzacji. W rezultacie, zmiany tych rozporządzeń doprowadziły do znacznego zaangażowania plantatorów i producentów cukru w fundusz restrukturyzacji. Nasza kwota od najbliższej kampanii będzie mniejsza o blisko 367 tys. ton, a ponad 26 tys. plantatorów nie będzie uprawiało buraków cukrowych.

W 2007 r. trwały również prace nad ustawą o płatnościach. W tym aspekcie spotkaliśmy się z nieprzychylnością Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jednakże dzięki pracy posłów z Komisji Sejmowej udało się doprowadzić do wprowadzenia w ustawie zapisów pozwalających na przejęcie przez następcę prawnego płatności cukrowej.

Niestety w tym czasie nie udało się Ministerstwu oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uporządkować spraw związanych z wysokością płatności cukrowych, co skutkowało zmniejszeniem tej płatności oraz znacznie opóźnioną jej wypłatą.

Prace negocjacyjne nad Porozumieniem Branżowym wciąż trwają. W 2007 r. odbyło się 6 spotkań, na których część aspektów została uzgodniona. Niestety nie doszliśmy do porozumienia w kwestiach dotyczących premii za wczesne i późne dostawy oraz kompleksowej obsługi dostawy.

Przebieg kampanii

Umowy kontraktacji w 2007 roku zostały zawierane późno w stosunku do poprzednich lat. Niektórzy producenci nie uzgadniali umów kontraktacji ze Związkiem i wychodzili w teren bezpośrednio do plantatorów. W szczególny sposób organizacje związkowe były lekceważone przez Krajową Spółkę Cukrową. Nie we wszystkich umowach przestrzegano zapisów porozumienia branżowego oraz wcześniej wynegocjowanych zapisów. Zdarzało się, iż kontraktowano buraki na tzw. „cukier przemysłowy” bez podania ich ceny. W umowach kontraktacji znalazły się zapisy obciążające plantatora kosztami przechowania cukru przeniesionego na następną kampanię. Zdarzało się, iż w punktach, gdzie w porozumieniu branżowym ustalono zapisy kwot w €, w umowach wpisywano PLN!

Jednak, najwięcej zastrzeżeń Związek miał do umowy kontraktacji KSC, która została zaskarżona przez KZPBC do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta za narzucanie niekorzystnych warunków i działania monopolistyczne.

Mimo zamieszania w okresie kontraktacji w kampanii 2007/08 umowy podpisało 61 tys. plantatorów, którzy zasiali buraki na areale 230 tys. hektarów. W skali kraju wyprodukowaliśmy 12 848 tys. ton buraków, co dało rekordowy średni plon na hektar w wysokości 56 ton przy polaryzacji 17%. Tak wysokie plony buraków zawdzięczać należy bardzo korzystnym warunkom pogodowym w okresie siewu, wegetacji i zbioru w minionym roku.

Z zebranych buraków wyprodukowaliśmy 1 934 tys. ton cukru, o 400 tys. ton więcej niż przyznana Polsce kwota pomniejszona o wycofanie (1 533 193 t). Przerób prowadziło 29 cukrowni: 11 w Krajowej Spółce Cukrowej, 10 w Südzucker, 4 w Pfeifer & Langen oraz po 2 w BSO i Nordzucker.

Kampania skupu surowca trwała rekordowo długo, średnio 93 doby. Ponad sto dni pracowało 12 cukrowni, a najdłużej ponad 130 dni pracowała cukrownia w Miejskiej Górcie. Osiem cukrowni miało średni przerób przekraczający 6 tys. t, największy przerób miała cukrownia w Gliniojecku – ponad 12 tys. ton. Ta cukrownia wyprodukowała również najwięcej cukru – 205 tys. ton.

Tabela 1. Dane kampanijne 2007/08

	Liczba cukrowni	Liczba plantatorów	Areał zasiewów (tys. ha)	Przerób buraków (tys. t)	Polaryzacja (%)	Długość kampanii (doba)	Produkcja cukru (tys. t)
KSC	11	29 350	92,8	5 005	16,9	83,42	723
Südzucker	10	12 393	54,7	3 184	16,4	92,29	462
Pfeifer & Langen	4	8 858	37,6	2 053	18,3	123,67	337
BSO	2	6 222	25,4	1 432	17,1	99,44	227
Nordzucker	2	4 020	19,4	1 174	17,0	94,00	185
Razem	29	60 843	229,9	12 848	17,0	93,10	1 934

Źródło: STC, producenci cukru

Tabela 2. Wyniki produkcyjne w latach 2001 – 2007

Rok	Liczba cukrowni	Powierzchnia uprawy (tys. ha)	Plon buraków (t/ha)	Przerób buraków (tys. t)	Długość kampanii (doba)	Wydatek cukru (%)	Plon technologiczny cukru (t/ha)	Produkcja cukru (t)
2001	71	300,8	38,2	11 252	48,79	13,68	5,23	1 539,7
2002	65	309,0	45,5	13 958	67,01	14,46	6,58	2 018,0
2003	57	299,5	40,6	12 131	64,02	16,05	6,52	1 947,6
2004	43	292,0	42,4	12 384	77,06	16,22	6,88	2 008,4
2005	40	281,5	42,3	11 919	78,79	17,29	7,31	2 060,4
2006	31	237,0	48,4	11 471	83,60	15,02	7,27	1 722,7
2007	29	229,9	55,7	12 848	93,10	15,05	8,38	1 934,0

Źródło: STC

Powyższe dane jednoznacznie wskazują, że producenci cukru całe koszty wynikające z przechowania przerzucili na plantatorów oraz przechwycili cały zysk wynikający z restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego. Problem wydłużonej kampanii nie rozwiąże żaden fundusz proponowany przez producentów cukru. Straty wynikłe z przyzwania i przechowywania musi wyrównać plantatorom producent cukru w takiej wysokości, jak jest to stosowane w całej Unii, gdyż jest to oparte na rzeczywiście ponoszonych stratach. W innym przypadku corocznie będziemy ograniczać kontraktację, ponieważ żaden z plantatorów nie zgodzi się na odbiór buraków w miesiącu grudniu i styczniu, a tym bardziej w lutym, co proponują niektórzy producenci cukru zamykający zbyt wiele cukrowni.

Problem stanowi również odbiór i ocena surowca, tym bardziej, że o decyzji plantatora o uprawie buraka może zadecydować różnica w cenie surowca na poziomie 1 lub 2 euro. Nie może być również tak, że zakupu i odbioru dokonuje jedna cukrownia, a druga cukrownia dokonuje oceny tego samego surowca, gdyż plantator w takim przypadku i Związek również muszą ponosić dodatkowe wydatki, aby kontrolować prawidłową ocenę swojego surowca. Związki muszą domagać się, aby przy każdej cukrowni było laboratorium oceny zanieczyszczeń i określenia zawartości cukru.

Prace samorządu

W 2007 roku odbyły się cztery posiedzenia Prezydium. Zarząd Główny odbył 6 spotkań, w tym dwa posiedzenia poszerzone o udział Prezesów Związków. Wśród podjętych uchwał znalazło się stanowisko Zarządu w sprawie zaproponowanych w dniach 7-8 maja zmian w zakresie reformy rynku cukru domagające się równego, liniowego cięcia kwot produkcyjnych dla wszystkich krajów członkowskich i wiążącego się z tym liniowego cięcia praw do uprawy i dostawy oraz rekompensaty z funduszu restrukturyzacji. Zarząd ustalił również, iż nie powinno być dopłat do dodatkowych kwot produkcji.

Odnośnie dofinansowania z budżetu państwa wydaje się, iż Ministerstwo Rolnictwa i organizacje rolnicze uważają, że KZPBC jest w tak dobrej kondycji finansowej i z tego powodu dofinansowanie mu się nie należy. Wystosowano pismo do Premiera RP, odwołując się od tej decyzji, wskazując jednocześnie na nierównoprawne traktowanie organizacji rolniczych oraz „karanie” za pozytywną politykę budżetową organizacji.

Miniony rok był niezwykle trudnym okresem, do czego przyczyniła się głównie reorganizacja rynku cukru. Praca związkowa wymagała wielu działań, spotkań na forum publicznym, ale i na korytarzach krajowych i unijnych instytucji, do czego niezwykle aktywnie włączali się członkowie Zarządu i działacze regionalni. 30 lipca 2007 r. odbyło się ważne spotkanie członków Prezydium z panem Borchardt - Zastępcą Dyrektora Gabinetu Politycznego Komisarz Fischer Boel, który odpowiedzialny jest za sprawy związane z rynkiem cukru. Działania „lobbingowe” przyniosły efekty, a największym sukcesem Związku stało się przeforsowanie zapisu o dziedziczeniu płatności cukrowych.

Aktywnie współpracowano z agendami rządowymi oraz instytucjami, tj. IERiGŻ, IOR, SGGW, IHAR, COBORU i inne. Na jednym ze swoich posiedzeń ZG omawiał, opracowany przez Lubelską Akademię Rolniczą, „Kodeks dobrych praktyk w produkcji buraków cukrowych”, który został przez KZPBC zarekomendowany. Wspólnie z ZPC zwrócono się do Komisji Europejskiej oraz Rządu RP o zniesienie opłaty produkcyjnej z uwagi na brak dopłat do eksportu cukru w 2008 roku.

W innych punktach sprawozdania omówiono szczegółowo prace Prezydium i Zarządu Głównego dotyczące min.: kontraktacji, prac nad zawarciem nowego porozumienia branżowego, płatności cukrowej i jej dziedziczenia, przebiegu reformy rynku cukru i udziału plantatorów w funduszu restrukturyzacji.

Główna Komisja Rewizyjna odbyła posiedzenie w dniu 5 lutego, na którym omówiono sprawozdanie finansowe z działalności Związku za rok 2006, zasady prowadzenia rachunkowości przez KZPBC oraz problemy związane z naliczaniem i rozliczaniem składek plantatorskich pomiędzy poszczególne związki, w regionach, gdzie zamykane są cukrownie. Zaniepokojona niepłaceniem składki przez związki w Lesznie, Koninie, Pelplinie i Małoszynie, Komisja wyznaczyła ostateczny termin zapłaty zaległości do dnia 15 marca 2007 roku. Zaległości nie zostały uregulowane i zgodnie ze statutem (§12 pkt 3) związki te zostały zawieszona na posiedzeniu Zarządu Głównego. Prezydium ZG postanowiło, iż do tych Związków biuro nie będzie przysyłać żadnych informacji.

W 2007 roku zostało zorganizowane przez związek szkolenie kontrolerów odbioru, które odbyło się w dniach 27-28 września w Staszku. W szkoleniu uczestniczyło 50 osób.

Porozumienie Branżowe

W dniu 27 grudnia 2006 roku KZPBC wypowiedziało porozumienie branżowe w trzech punktach. Podjęto wysiłki w celu uzgodnienia nowych zapisów porozumienia. Pierwsze spotkanie ze stroną producentów cukru odbyło się w miesiącu styczniu. Zarząd ustalił, iż w grupie negocjacyjnej powinni znaleźć się jego członkowie, dlatego też podjęto decyzję iż zamiast Jana Paulińskiego członkiem zespołu zostanie Sławomir Szyszka, na miejsce Adama Walerisa powołano Stanisława Parucha, za Kazimierza Pawlaka – Piotra Deptę. Razem w 2007 roku odbyto 6 spotkań negocjacyjnych, w tym jedno w obecności przedstawicieli MRiRW.

Rozmowy były niezwykle burzliwe, głównymi kwestiami spornymi pozostawała cena za buraki pozakwotowe, koszty związane z przeniesieniem cukru, koszty transportu (tzw. oplata

za kompleksową obsługę buraków) oraz opłata produkcyjna. Producenci cukru zgodzili się na utworzenie „funduszu celowego” na rzecz rekompensaty za wczesne i późne dostawy. W nowych umowach kontraktacji na rok 2008 zapis ten już się pojawił.

Strony ustaliły, że sprawa ta ostatecznie rozstrzygnięta zostanie na następnym spotkaniu zespołu negocjacyjnego, czyli w maju 2008 r.

Wycofanie

Wycofanie prewencyjne z dnia 16 marca 2007 ustaliło na 2 miliony ton ilość do wycofania w kampanii 2007/2008 (Rozporządzenie Komisji nr 290/2007). Współczynnik procentowy zastosowany do Państw członkowskich został ustanowiony w zależności od zrzeczenia się przez nie kwot w dwu pierwszych latach kampanii. Kraje, które zrzekły się ponad 50% swoich kwot, zostały zwolnione z wycofania (Grecja, Portugalia, Włochy). W przypadku krajów, które wycofały od 0% do mniej niż 50% kwot, współczynnik procentowy wycofania rozkłada się od 13,5% do 3,2% (Finlandia). W ogólnym rozrachunku, wycofano z rynku 2 miliony ton. Dla Polski współczynnik wycofania wyniósł 13,5%.

Podczas gdy zrzeczenia z tytułu kampanii 2007/2008 były mniejsze, niż to wynikało z szacunków Komisji, pojawił się temat ewentualnego wycofania w październiku 2007. Producenci cukru byli przychylni temu wycofaniu, ponieważ dawało możliwość zmniejszenia zapasów na początku kampanii. KZPBC wraz z CIBE, zważywszy na przedstawiony przez Komisję bilans oraz biorąc pod uwagę rozpoczynający się dla kampanii proces restrukturyzacji, byli przeciw dodatkowemu wycofaniu i ostatecznie Komisja nie przystąpiła do wycofania w październiku 2007 roku.

Decyzja o ewentualnym wycofaniu prewencyjnym w kampanii 2008/2009 pojawiła się w pełni procesu restrukturyzacji i „zderzyła się” z drugim etapem dostępu do Funduszu Restrukturyzacyjnego w kampanii 2008/2009. Decyzja ta była uzależniona od zrzeczeń na kampanię 2008/2009. Spowodowała ona liczne dyskusje. Ponieważ celem producentów cukru było zmniejszenie zapasów na koniec kampanii, optowali oni za wycofaniem około 700 000 ton w kampanii 2008/2009.

Ostatecznie Komisja podjęła decyzję o powstrzymaniu się od prewencyjnego wycofania cukru oraz zaczekaniu na wyniki Funduszu Restrukturyzacyjnego, pozostawiając możliwość wyrównania wycofania na październik 2008 roku.

Reforma Rynku Cukru

Komisja musiała szybko wyciągnąć wnioski, żeby uniknąć klęski reformy. Alternatywnym rozwiązaniem dla Komisji było: albo nie wprowadzać żadnych zmian, przy czym istniało wówczas ryzyko poważnego zachwiania równowagi na rynku, albo uczynić Fundusz Restrukturyzacyjny bardziej konkurencyjnym. Drugie rozwiązanie spotkało się z bardziej przychylnym przyjęciem.

Nastąpiła wtedy konfrontacja dwóch opcji. Pierwsza, w której obronie stanęli producenci, dotyczyła linearnego zmniejszenia kwoty, lecz opcja ta stała w sprzeczności z duchem oraz logiką przegłosowanej w 2006 roku reformy. Druga opcja to utrzymanie zmniejszenia dobrowolnego, w tym również przez plantatorów, dzięki bezpośredniemu dostępowi do Funduszu Restrukturyzacyjnego oraz uwzględnienie tych obniżek w momencie ewentualnej końcowej redukcji kwot w 2010 roku. Komisja przyjęła tę drugą opcję.

Dnia 7 maja 2007 roku, Komisja przedstawiła propozycję modyfikacji Rozporządzenia Rady (WE) nr 318/2006 (Wspólna organizacja rynków cukru) oraz nr 320/2006 (Restrukturyzacja). Swoje stanowiska wyraziły wszystkie strony uczestniczące, państwa członkowskie oraz Parlament Europejski. Celem Komisji było „szybkie działanie”, to znaczy doprowadzenie do przyjęcia nowych tekstów rozporządzeń przez Radę Ministrów Rolnictwa w dniu 24 września, które można by było opublikować najpóźniej pod koniec października 2007, tak, aby plantatorzy oraz przedstawiciele przemysłu mieli możliwość podjęcia decyzji oraz opracowania w ustawowym terminie planów rezygnacji z kwot w kampanii 2008/2009.

Po posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 16 lipca 2007 oraz Specjalnego Komitetu ds. Rolnictwa, w dniu 24 września Rada Ministrów przyjęła polityczny kompromis ustalony w dniu 10 września, kompromis został przegłosowany przez wszystkie kraje członkowskie UE, z wyjątkiem Danii oraz Republiki Czeskiej.

Ostatecznie, przegłosowany kompromis wniósł korzystne poprawki do pierwotnej propozycji Komisji, zwłaszcza dotyczące przedłużenia prewencyjnego wycofania cukru z rynku, obliczania końcowej redukcji kwot (na poziomie krajów członkowskich oraz na poziomie przedsiębiorstw), dwufazowego systemu zrzekania się kwot, częściowego zrzeczenia się praw przez plantatorów buraków, wcześniejszej wypłaty rekompensat. Utrzymano jednak zwolnienie z obowiązku wycofania w sektorze rafinacji cukru, a także udostępniono Fundusz Restrukturyzacyjny zakładom, dla których rafinacja cukru jest jedyną działalnością.

Zmiana rozporządzenia 318/2006 (rynek cukru)

Zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 318/2006 obejmują:

- wprowadzenie możliwości podjęcia decyzji o wycofaniu prewencyjnym (decyzja wydana do 16 marca poprzedzającego roku gospodarczego, możliwa korekta lub ustalenie współczynnika do 31 października);
- w latach gospodarczych 2007/08, 2008/09 i 2009/10 procent wycofania będzie obliczany przy uwzględnieniu ilości oddanych do funduszu restrukturyzacji (*wycofanie w odniesieniu do państwa członkowskiego*);
- uzależnienie obowiązkowej redukcji kwot w 2010 r. od wysokości kwoty, której zrzekły się poszczególne przedsiębiorstwa cukrownicze w ramach mechanizmu restrukturyzacji (*redukcja w odniesieniu do producenta cukru*);
- wprowadzenie ostatecznego terminu podpisania umów kontraktacyjnych – 1 maja.

Zmiana rozporządzenia Rady (WE) nr 320/2006 (restrukturyzacja)

Nowelizacja rozporządzenia Rady (WE) nr 320/2006 wprowadziła nowy element, który dawał plantatorom możliwość składania wniosków o pomoc bezpośrednio z funduszu

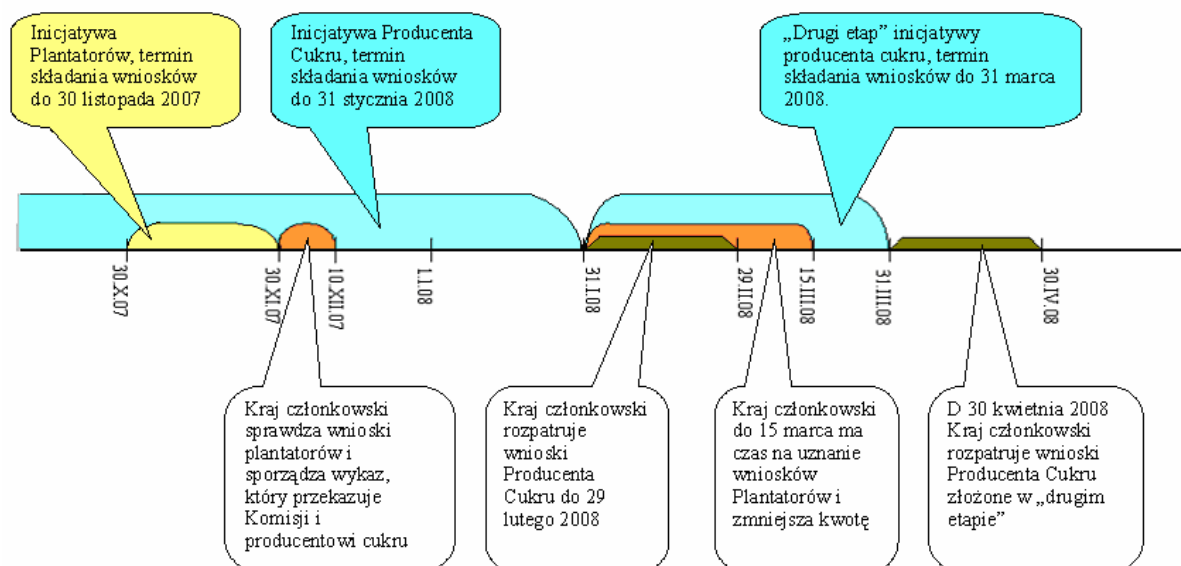
restrukturyzacyjnego (inicjatywa plantatorska). Główne założenia inicjatywy plantatorskiej obejmowały termin składania wniosków od 30 października 2007 r. do 30 listopada 2007 r., zasadę, że powyżej 10% limitu produkcji danego producenta wnioski były odrzucane oraz możliwość przejęcia przez producentów cukru inicjatywy poprzez oddanie większej ilości limitu do Funduszu niż plantatorzy (decyzja do 31 stycznia 2008 r).

Ustalono stały współczynnik w udziale w pomocy dla plantatorów i usługodawców w wysokości 10%. Wprowadzono dodatek („top up”) dla plantatorów w wysokości 237,50 €/t cukru.

Wprowadzono „drugi etap”, w którym producenci cukru do 31 marca 2008 mogli złożyć dodatkowy wniosek o pomoc na restrukturyzację w celu zrzeczenia się od roku gospodarczego 2008/09 kolejnej części lub całości kwoty, w przypadku gdy wnioski plantatorów lub wniosek producenta cukru złożony w pierwszym etapie do 31 stycznia, został zaakceptowany oraz kwota, której się zrzeczono do 31 stycznia odpowiada przynajmniej współczynnikowi wycofania z 16 marca 2007 r.

Wprowadzono również dodatkową zachętę w postaci zwolnienia z uiszczania opłaty restrukturyzacyjnej dla tych przedsiębiorstw, które zrzekną się pewnej ilości swoich kwot na rok 2008/09 (zwolnienie dotyczyło tej część ich kwoty, która podlegała wycofaniu zapobiegawczemu w roku gospodarczym 2007/2008).

Rysunek 1. Fundusz restrukturyzacji

Fundusz restrukturyzacji

Założeniem reformy rynku cukru wprowadzonej w 2006 r. było przede wszystkim ograniczenie produkcji cukru kwotowego w Unii Europejskiej. Obniżka ceny minimalnej buraka cukrowego, zniesienie ceny interwencyjnej cukru i zastąpienie jej znacznie obniżoną ceną referencyjną, stopniowe odchodzenie od interwencjonizmu, brak wspierania programów eksportowych przy większej presji na zastosowanie mechanizmu wycofania to elementy, które w pierwszej kolejności miały za zadanie zniechęcić do wytwarzania cukru mniej konkurencyjnych europejskich producentów. Decyzją Rady UE wprowadzony został tzw. tymczasowy system restrukturyzacji, który narzuca na producentów cukru zapłatę wysokiej składki na rzecz funduszu restrukturyzacji. Składka płacona jest od każdej tony cukru kwotowego. Zebrane pieniądze tworzą pulę, która następnie, w ramach pomocy wypłacana jest producentom, którzy dobrowolnie zrzekli się swojej kwoty.

Tabela 3. Składka i pomoc restrukturyzacyjna

Kampania	Składka restrukturyzacyjna (€/t cukru)	Pomoc restrukturyzacyjna (całkowity demontaż) (€/t cukru)	Pomoc restrukturyzacyjna (częściowy demontaż) (€/t cukru)	Pomoc restrukturyzacyjna (brak demontażu) (€/t cukru)
2006/07	126,40	730,00	547,50	255,50
2007/08	173,80	730,00	547,50	255,50
2008/09	113,30	625,00	468,75	218,75
2009/10	-	520,00	390,00	182,00

Źródło: Rozporządzenie Rady (WE) nr 320/2006

Wspomniany cel, który towarzyszył reformie, zakładał redukcję kwoty o ok. 6 milionów ton. W pierwszych dwóch latach okazało się, że tych najmniej konkurencyjnych producentów w skali Wspólnoty nie jest aż tak dużo. Do funduszu zostało zgłoszonych nieco ponad 2 miliony ton kwoty.

Tabela 4. Ilości oddane do funduszu restrukturyzacji w dwóch pierwszych latach funkcjonowania mechanizmu (cukier, izoglukoza, syrop inulinowy)

Kampania	Ilości oddane do funduszu (t)
2006/07	1 469 612,50
2007/08	708 767,09
Razem	2 178 379,59

Źródło: CIBE

Brak powodzenia mechanizmu restrukturyzacji w pierwszych dwóch latach doprowadził w konsekwencji do zatwierdzenia przez Radę Unii Europejskiej w październiku 2007 r. zmian w tymczasowym systemie restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego we Wspólnocie. Wprowadzono nowe, bardziej atrakcyjne zachęty do rezygnacji z produkcji zarówno dla plantatorów, jak i producentów cukru. Nowym elementem była tzw. „inicjatywa plantatorska”, która dawała plantatorom buraka cukrowego możliwość ubiegania się o pomoc restrukturyzacyjną pod warunkiem zaprzestania dostaw buraków do przedsiębiorstw cukrowniczych od kampanii 2008/09. Komisja Europejska uznała, że wprowadzenie takiej inicjatywy poprawiłoby funkcjonowanie funduszu restrukturyzacji. Jednocześnie KE

wprowadziła pewne ograniczenia. Pierwsze z nich dotyczyło terminu składania wniosków przez plantatorów, który trwał od 30 października do 30 listopada 2007 r. Aby uniknąć sytuacji, w której składanie przez plantatorów wniosków o pomoc zagroziłoby bytowi gospodarzemu przedsiębiorstwa, zmniejszenie kwoty w wyniku inicjatywy plantatorskiej zostało ograniczone do 10 % kwoty przyznanej przedsiębiorstwu cukrowniczemu. Dlatego o zakwalifikowaniu wniosków decydowała kolejność ich składania - powyżej limitu 10 % wnioski były odrzucane.

Najpoważniejszym ograniczeniem inicjatywy rolników była możliwość jej przejęcia przez producentów cukru, pod warunkiem że przedsiębiorstwo zrzeka się części kwoty, która odpowiada co najmniej temu samemu poziomowi zmniejszenia kwoty, który byłby wynikiem złożenia przez plantatorów wniosków o pomoc. W takim przypadku wniosek o pomoc złożony przez przedsiębiorstwo cukrownicze zastępował wnioski plantatorów. Było to rozwiązanie korzystne dla producentów cukru, ponieważ w tym przypadku to oni podejmowali decyzję o kierunku restrukturyzacji. Dodatkowo, jeżeli przedsiębiorstwo cukrownicze złożyło wniosek o zrzeczenie się ilości odpowiadającej poziomowi wycofania z 2007 r. (13,5%), to - oprócz otrzymania pomocy przewidzianej w rozporządzeniu o restrukturyzacji - zostało zwolnione z płacenia składki restrukturyzacyjnej (173,8 € od tony cukru) od ilości odpowiadającej zlikwidowanej kwocie.

Inicjatywa plantatorska w naszym kraju cieszyła się dość dużym zainteresowaniem. Wnioski do Agencji Rynku Rolnego złożyło blisko 12 tys. rolników na kwotę odpowiadającą 13,3%.

Tabela 5. Pomoc restrukturyzacyjna dla plantatorów buraka cukrowego (euro/t cukru)

Łączna pomoc dla plantatorów i dostawców maszyn	Inicjatywa plantatorska	Inicjatywa producenta cukru		
	Brak demontażu maszyn przez producenta	Brak demontażu maszyn przez producenta	Częściowy demontaż maszyn przez producenta	Pełny demontaż maszyn przez producenta
I rata	91,25	91,25	141,25	172,50
II rata	168,13	168,13	143,13	127,50
Razem	259,38	259,38	284,38	300,00

Źródło: ARR

Pomoc restrukturyzacyjna dla plantatorów obejmuje dwie części składowe. Pierwszą z nich stanowi tzw. dodatek (top up) w stałej wysokości 237,5 €/t limitu cukru. Drugą część to 10% z pomocy restrukturyzacyjnej wypłacanej producentom cukru, której wysokość zależna jest od demontażu urządzeń produkcyjnych w cukrowni. Dodatkowo, ten drugi składnik został rozdzielony przez ARR pomiędzy plantatorów a usługodawców w stosunku 9:1. Pomoc restrukturyzacyjna będzie wypłacana w dwóch ratach. Pierwsza transza zostanie przekazana w czerwcu 2009 r., druga w lutym 2010 r.

W Polsce wszystkie przedsiębiorstwa cukrownicze skorzystały z możliwości przejęcia inicjatywy i zgodnie w pierwszym etapie (do 31 stycznia 2008 r.) oddały do funduszu restrukturyzacji 13,5% posiadanej kwoty, co odpowiada 239 335,90 t. Krajowa Spółka Cukrowa S.A. oddała do funduszu 94 421 ton kwoty i zadeklarowała demontaż urządzeń w cukrowni Lublin. Südzucker zrzekł się 63 647,1 ton kwoty cukru (likwidacja w ramach funduszu cukrowni Łubna i Chybie), Pfeifer und Langen - 37 804,3 ton (likwidacja cukrowni Gosławice), BSO – 26 006,8 ton (likwidacja cukrowni w Dobrem i Ostrowitem). Nordzucker

oddął do funduszu w I etapie 20 676,8 ton kwoty cukru bez demontażu urządzeń w cukrowniach.

W ramach I etapu restrukturyzacji do 31 stycznia br. przedsiębiorstwa w UE zrzekły się 2 661 786,8 t kwoty, co po dodaniu wcześniej oddanych ilości daje 4 840 166,4 t kwoty.

Komisja Europejska po zebraniu informacji o ilościach oddanych do funduszu restrukturyzacji w skali całej UE w lutym br. wystosowała oświadczenie, w którym zakomunikowała, że ewentualne ciecie kwot bez jakichkolwiek rekompensat w 2010 r. wyniesie 1,16 miliona ton. KE przedstawiła te wyliczenia w podziale na poszczególne kraje członkowskie oraz producentów cukru, chcąc wymusić odpowiednie zachowanie się tych ostatnich w drugiej rundzie zrzeczeń trwającej do 31 marca 2008 r. Dla Polski ta ewentualna redukcja kwot cukru została ustalona na poziomie 139 314,2 ton.

W drugiej rundzie zrzeczeń z działających na polskim rynku koncernów udziału nie wziął jedynie Nordzucker, pozostałe przedsiębiorstwa oddały do funduszu dodatkowo po 8% swojej kwoty. Na liście cukrowni do zamknięcia znalazły się dodatkowo Brześć Kujawski oraz Leśmierz.

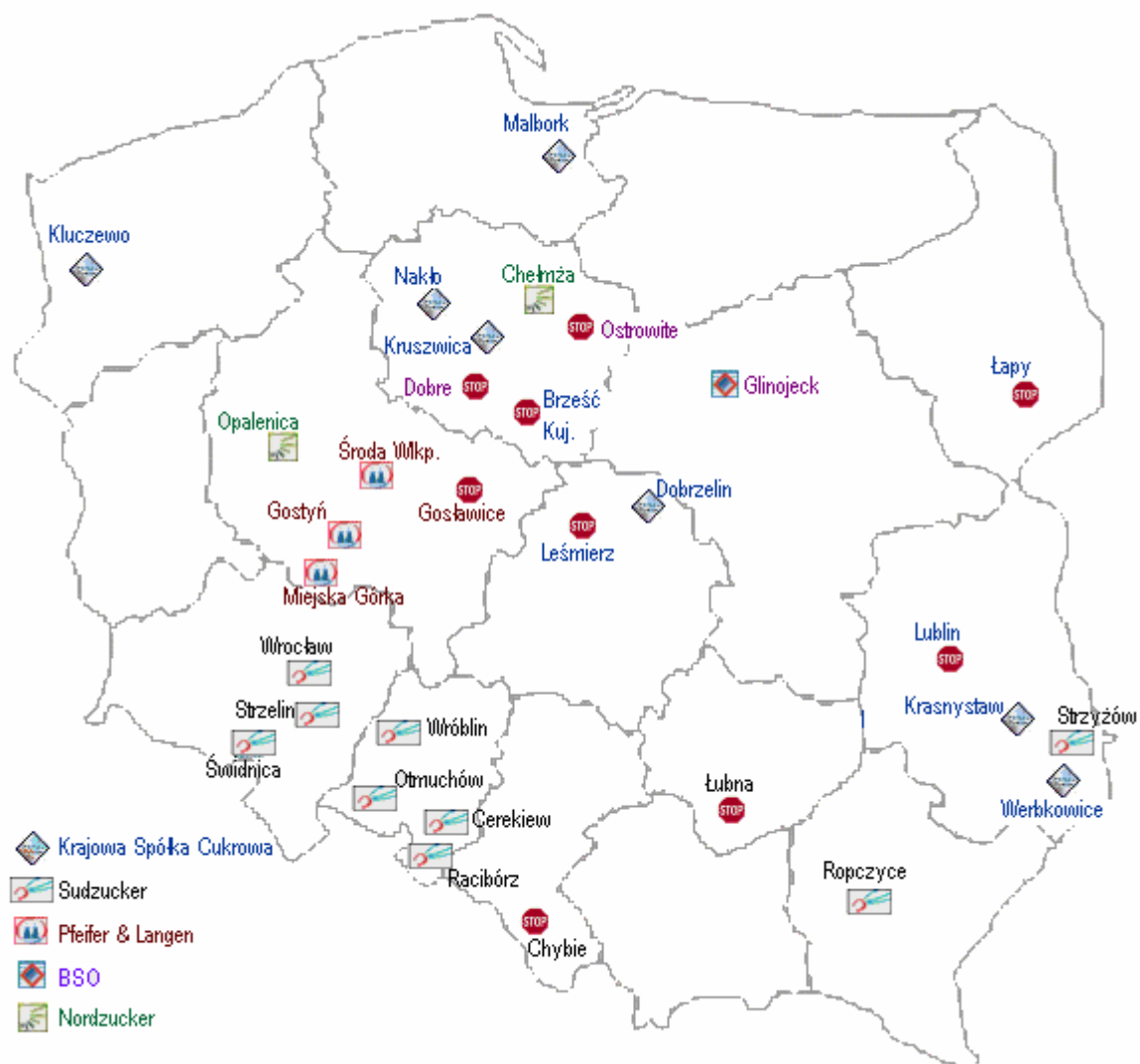
Tabela 6. Ilości oddane do funduszu restrukturyzacji przez polskie przedsiębiorstwa cukrownicze w I i II etapie

	Kwota przed oddaniem (t)	Kwota oddana (t)	Procent zrzeczenia (%)	Kwota pozostała (t)
KSC	699 118,4	149 486,0	21,4	549 632,4
Südzucker	447 533,1	95 663,2	21,4	351 869,9
Pfeifer & Langen	280 032,0	59 873,3	21,4	220 158,7
BSO	192 631,8	41 169,7	21,4	151 462,1
Nordzucker	153 161,7	20 676,8	13,5	132 484,9
RAZEM	1 772 477,0	366 869,0	20,7	1 405 608,0

Źródło: Komisja Europejska, CIBE, KZPBC

W rezultacie, w ramach funduszu restrukturyzacji kwota cukru w Polsce zmniejszyła się o prawie 21% do 1 405 608 t. Oznacza to, że nasz kraj od nowej kampanii będzie importerm netto cukru. Pomocą restrukturyzacyjną objętych zostało 8 cukrowni. Dla cukrowni w Ostrowitem (BSO), Gosławicach (Pfeifer & Langen), Chybiu (Südzucker), Lublinie, Leśmierzu i Brześciu Kujawskim (KSC) kampania 2007/08 była ostatnim okresem produkcyjnym. Cukrownie w Dobrem (BSO) i Łubnej (Südzucker), mimo że zostały zamknięte w 2006 r., zostały ujęte w planie restrukturyzacyjnym. Należąca do KSC cukrownia w Łapach jest kolejną, która nie będzie przerabiała buraków, jednakże jej zamknięcie nie zostało przeprowadzone w ramach tymczasowego systemu restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego. Według wstępnych danych Agencji Rynku Rolnego procesem restrukturyzacji zostało objętych 26 720 plantatorów. Jest to liczba szokująca, w następnej kampanii liczba plantatorów posiadających prawo do uprawy zmaleje o 43%.

Rysunek 2. Mapa cukrowni w Polsce

W skali Unii Europejskiej znowelizowane warunki uczestnictwa przedsiębiorstw cukrowniczych w funduszu restrukturyzacji znacznie przyspieszyły proces likwidacji kwot cukru. Do chwili obecnej do funduszu przedsiębiorstwa oddały 5 231 321,3 t swoich kwot. Inicjatywa plantatorska miała zastosowanie jedynie we francuskim przedsiębiorstwie Société Vermandoise (2 488,9 t kwoty cukru) oraz w minimalnym zakresie w Rumunii (3,59 t).

Tabela 7. Kwoty w poszczególnych krajach UE oraz wyniki funduszu restrukturyzacji (cukier)

Państwo	Kwota przed reformą (t)	%	Dodatkowa kwota (t)	Razem (t)	Ilości oddane do funduszu (t)	Procent zrzeczenia (%)	Kwota pozostała (t)	%
Francja	3 768 991,4	21,6%	351 695,0	4 120 686,4	683 655,1	16,6%	3 437 031,3	25,8%
Niemcy	3 416 896,0	19,6%	238 560,0	3 655 456,0	757 199,8	20,7%	2 898 256,2	21,7%
Polska	1 671 926,0	9,6%	100 551,0	1 772 477,0	366 869,0	20,7%	1 405 608,0	10,5%
Włochy	1 557 443,0	8,9%	0,0	1 557 443,0	1 049 064,2	67,4%	508 378,8	3,8%
Wielka Brytania	1 138 627,0	6,5%	82 847,0	1 221 474,0	165 000,0	13,5%	1 056 474,0	7,9%
Hiszpania	996 961,0	5,7%	0,0	996 961,0	498 481,3	50,0%	498 479,7	3,7%
Holandia	864 560,0	5,0%	66 875,0	931 435,0	126 457,0	13,6%	804 978,0	6,0%
Belgia	819 812,0	4,7%	62 489,0	882 301,0	206 066,0	23,4%	676 235,0	5,1%
Czechy	454 862,0	2,6%	20 070,0	474 932,0	102 472,8	21,6%	372 459,2	2,8%
Dania	420 746,0	2,4%	31 720,0	452 466,0	80 083,0	17,7%	372 383,0	2,8%
Węgry	401 684,0	2,3%	5 000,0	406 684,0	301 264,0	74,1%	105 420,0	0,8%
Austria	387 326,0	2,2%	18 486,0	405 812,0	54 785,0	13,5%	351 027,0	2,6%
Szwecja	368 262,0	2,1%	17 722,0	385 984,0	92 798,0	24,0%	293 186,0	2,2%
Grecja	317 502,0	1,8%	0,0	317 502,0	158 800,0	50,0%	158 702,0	1,2%
Słowacja	207 432,0	1,2%	10 000,0	217 432,0	103 717,0	47,7%	113 715,0	0,9%
Irlandia	199 260,0	1,1%	0,0	199 260,0	199 260,0	100,0%	0,0	0,0%
Finlandia	146 087,0	0,8%	0,0	146 087,0	65 088,0	44,6%	80 999,0	0,6%
Litwa	103 010,0	0,6%	8 985,0	111 995,0	21 838,0	19,5%	90 157,0	0,7%
Portugalia	79 671,0	0,5%	0,0	79 671,0	69 718,0	87,5%	9 953,0	0,1%
Łotwa	66 505,0	0,4%	0,0	66 505,0	66 505,0	100,0%	0,0	0,0%
Słowenia	52 973,0	0,3%	0,0	52 973,0	52 973,0	100,0%	0,0	0,0%
UE-25	17 440 536,4		1 015 000,0	18 455 536,4	5 222 094,2	28,1%	13 233 442,2	
Rumunia	109 164,0			109 164,0	4 475,2	4,1%	104 688,8	0,8%
Bułgaria	4 752,0			4 752,0	4 752,0	100,0%	0,0	0,0%
UE-27				18 569 452,4	5 231 321,4	28,2%	13 338 131,0	

Źródło: Komisja Europejska, CIBE, KZPBC

Do funduszu restrukturyzacji, oprócz kwoty cukru, oddano także 320 716,8 t kwoty syropu inulinowego (całkowita rezygnacja z produkcji w ramach Wspólnoty) oraz 93 232,5 t kwoty izoglukozy. Suma zrzeczeń tych trzech produktów daje nam dotychczasowy wynik restrukturyzacji – 5 645 270,7 t kwot objętych regulacją rynku cukru. Można zatem stwierdzić, że Komisja Europejska jest bliska osiągnięcia założonego celu, czyli redukcji kwot o 6 mln t.

Proces restrukturyzacji wyraża się przyspieszonym zamykaniem zakładów, zwiększeniem zdolności dobowego przerobu surowca oraz koncentracją uprawy buraka cukrowego. Od początku reformy w UE zostało zamkniętych 46 cukrowni, zapowiedzi na kampanię 2008/09 dotyczą kolejnych 30 zakładów. W tym samym okresie od uprawy buraka cukrowego odeszło ponad 46 tys. plantatorów, areał zasiewów zmalał o blisko 500 tys. ha (do 1 639 tys. ha w kampanii 2007/08).

Konsultacje w ramach funduszu restrukturyzacji

Mamy wiele zastrzeżeń do przeprowadzonych konsultacji w ramach funduszu restrukturyzacji. Zastrzeżenia mamy do Komisji Europejskiej, że przy „inicjatywie producenta cukru” pominęła zupełnie sprawy plantatorskie, cedując je na kraj członkowski. Mamy bardzo poważne zastrzeżenia do MRiRW oraz ARR, że zupełnie zignorowali żądania Związku, aby oprzeć się na prawie polskim i uszanować „prawo do uprawy i dostawy” plantatorów przy „inicjatywie producenta cukru”. Wręcz przeciwnie, te dwie instytucje stwierdziły, że w danym momencie (funduszu restrukturyzacji) to prawo do uprawy i dostawy nie obowiązuje. Efekt mamy teraz taki, że część plantatorów oddało swoje prawa do uprawy i dostawy do funduszu restrukturyzacji, a dalej kontraktuje buraki cukrowe. W tej sprawie KZPBC oficjalnie zwrócił się do Komisji Europejskiej. Odpowiedzi jeszcze nie otrzymaliśmy, pomimo że minęło 30 dni od daty przekazania pisma.

Możemy mieć zastrzeżenia również do niektórych producentów cukru, którzy prawa do uprawy i dostawy nie przestrzegali i nie pytając plantatorów o zgodę, wyrzucili ich z uprawy buraka cukrowego. Można mieć takie zastrzeżenia do dwóch producentów cukru działających w Polsce. Uważamy, że takie zachowanie jest jednym z czynników, które doprowadziło do niewykonania kontraktacji na kampanię 2008/09.

Zastrzeżenia musimy mieć również do siebie jako Związku. Po pierwsze nie przestrzegaliśmy własnej uchwały, która została jednogłośnie przyjęta na poszerzonym posiedzeniu Zarządu w czerwcu 2007 r., a która stanowi, że najlepszym rozwiązaniem przy funduszu restrukturyzacji będzie cięcie liniowe. Posłuchaliśmy podszeptów producentów cukru, którzy mieli własne cele. Po drugie zostało złamane podstawowe prawo Związku, że nie występujemy przeciwko innym Związkom i plantatorom. Niestety niektóre nasze organizacje w obronie zarządów producentów cukru występowały jawnie przeciwko innym Związkom i plantatorom, zamiast - nawet mając inne zdanie - nie wypowiadać się, a tym bardziej prezentować swoich stanowisk na piśmie. Mamy nadzieję, że sytuacja ta zostanie wyjaśniona do końca pomiędzy Związkami i w przyszłości takich podstawowych błędów nie będziemy popełniać. Na kanwie tych zachowań należy przeanalizować postępowanie członków komisji mieszanej ze strony Związku, biorąc za podstawę protokoły z posiedzeń tych komisji. Nie może być tak, że członek komisji mieszanej – plantator – występuje przeciwko plantatorom lub wstrzymuje się od głosu, pozwalając na przegłosowanie decyzji na korzyść producenta cukru. Decyzja organów Związku w takich sprawach powinna być szybka i jednoznaczna. Przymykanie oczu na te sprawy przez organy decyzyjne Związku to koniec jego działalności, z taką organizacją nikt nie będzie się na poważnie liczył.

Nowelizacja ustawy o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej

Zmniejszenie płatności cukrowej za 2006 i 2007 r.

Nowelizacja ustawy o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej wprowadza zapis o delegacji ustawowej upoważniającej Ministra do spraw rolnictwa i rozwoju wsi do wydania rozporządzenia w sprawie zmniejszenia (redukcji) kwoty danego rodzaju płatności, jej stawki lub podstawy do ustalenia wysokości płatności. Minister określa wielkość zmniejszenia na

podstawie informacji o wielkości przekroczenia przekazanych przez Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Szczególne zastrzeżenia wzbudza przepis przejściowy nowelizacji wycelowany w plantatorów buraka cukrowego. Przepis ten upoważnia ministra do wydania rozporządzenia o zmniejszeniu kwoty płatności cukrowej, działając wstecz.

Bazując na tym przepisie, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi 27 marca 2008 r. podpisał rozporządzenie w sprawie zmniejszenia płatności cukrowej za 2006 r. o 1,994006%, czyli o ok. 68 groszy na 1 tonę buraków. Zmniejszenie stawki płatności było argumentowane koniecznością z uwagi na przekroczenie koperty finansowej ustalonej dla Polski na rok 2006 w kwocie 99 135 000 euro (393 694 825,50 zł) o kwotę 8 010 015,46 zł. Podczas posiedzenia Senackiej Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska (4 marzec 2008 r.) przedstawiciel Ministerstwa wymienił kwotę 7,5 miliona zł. Jak to jest możliwe, że w przeciągu 3 tygodni koperta przyznana Polsce została przekroczona o dodatkowe 0,5 miliona zł?

18 grudnia 2007 r. Minister Rolnictwa podpisał rozporządzenie o wysokości stawki płatności cukrowej za 2007 r. Stawka ta została wyznaczona na poziomie 37,29 zł na 1 tonę buraków. I znowu w dniu 27 marca 2008 wydano rozporządzenie mówiące o zmniejszeniu tej stawki o 14 groszy. Dziwi nas fakt, że Minister wydał nowelizację rozporządzenia, skoro rozporządzenie z 18 grudnia 2007 r. zostało poprzedzone siedmiomiesięcznym okresem rzetelnego podliczania i analizy otrzymanych przez ARiMR wniosków o płatność cukrową. Zaskakującym jest również fakt, że w zestawieniach Agencji w okresie od grudnia 2007 r. do marca 2008 r. urodziło się ponad 60 tys. t buraków cukrowych.

Kto doprowadził do zaistniałej sytuacji (przekroczenia koperty płatności)?

Częściowo winy należy szukać w dotychczasowych przepisach prawa polskiego w zakresie płatności cukrowej. Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1782/2003, płatność cukrowa powinna być przyznana na podstawie obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów, takich jak ilości buraków objętych umowami dostawy zgodnie z art. 6 rozporządzenia nr 318/2006 (czyli w naszych uwarunkowaniach prawnych ilości odpowiadającej prawu do uprawy i dostawy). Takie ustalenia zapadły w Ministerstwie Rolnictwa podczas posiedzenia Komisji Branżowej, gdzie zgodnie podpisały się trzy strony (rządowa, plantatorska i cukrownicza). Niestety w przepisach prawa polskiego w zakresie płatności cukrowej występuje jeszcze dodatkowo odniesienie do art. 2 ust. 5 rozporządzenia (WE) 318/2006. Ten artykuł określa definicję cukru kwotowego, którym to jest produkcja przypisana do danego roku gospodarczego i wyprodukowana w ramach kwoty danego przedsiębiorstwa. Odniesienie do tego zapisu spowodowało, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dodatkowo przyjęła i pozytywnie zaopiniowała wnioski od ponad 2 tys. plantatorów na ok. 250 tys. t buraków. Były to ilości wykraczające poza historyczną kwotę cukru i przyznane plantatorom prawo do uprawy i dostawy. Ministerstwo, wiedząc o takiej sytuacji, nie wystąpiło do Rządu o zabezpieczenie w budżecie dodatkowej kwoty pieniędzy na płatności cukrowe. Tu należy przypomnieć, że koperta płatności przyznana przez UE wynosiła w 2006 r. 99 milionów € i bazowała na kwocie cukru 1 671 926 t (co odpowiada 11,9 miliona t buraków kwotowych zgodnie z prawem do uprawy i dostawy). Duży wpływ na zaistniałą sytuację miał także bałagan panujący w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz brak koordynacji pomiędzy centralą a oddziałami powiatowymi. Z informacji udzielonych przez Sekretarza Stanu w MRiRW pana Kazimierza Płocke wynika, że po wydaniu rozporządzenia o stawce

płatności (14 listopada 2006 r.) centrala Agencji otrzymywała jeszcze wnioski o płatność cukrową od oddziałów powiatowych (termin składania wniosków mijał 30 czerwca 2006 r.)! Związek domagał się od kolejnych Ministrów Rolnictwa (Lepper, Mojzesowicz, Sawicki) przeprowadzenia audytu w Agencji, do dnia dzisiejszego takiego audytu nie było. Odniesienie do wspomnianego art. 2 ust. 5 rozporządzenia (WE) 318/2006 może doprowadzić do dalszych niekorzystnych rozwiązań dla plantatorów buraka cukrowego. Istnieje niebezpieczeństwo, że od ilości buraków, które odpowiadają kwocie cukru w roku 2006, zostaną odjęte ilości, które na skutek warunków pogodowych nie zostały wyprodukowane, a które zostały ujęte w aneksie do umowy kontraktacji w związku ze sporządzonym protokołem strat! Takie stanowisko ma Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W 2006 r. w Krajowej Spółce Cukrowej podpisano kilka tysięcy takich aneksów, o które Agencja teraz się dopomina. Wspólna akcja KZPBC, Związku w Szczecinie oraz Senatora Jana Olecha w tej sprawie doprowadziła do przygotowania specjalnego oświadczenia, które podpisuje producent cukru i każdy plantator. Mamy nadzieję, że przyniesie to pożądane skutki.

Czy prawo może działać wstecz, co z prawami nabytymi?

Przepisy nowelizacji dotyczące zmniejszenia płatności cukrowej za 2006 r. naruszają obowiązującą i podstawową zasadę porządku prawnego wynikającą z art. 2 Konstytucji – zasada niedziałania wstecz. Mamy tu do czynienia z wstecznym (retro aktywnym) działaniem przepisu, gdyż fakty prawne zaistniałe w 2006 r. będzie można oceniać na podstawie nowych przepisów. Stanowienie norm prawnych mocą wsteczną w myśl zasad konstytucyjnych, w zasadzie jest niedopuszczalne, jeśli podmioty, których te normy dotyczą, nie mogły przewidzieć tego rodzaju decyzji, a dobra konstytucyjne decyzji takiej nie usprawiedliwiają. Zakaz tego rodzaju jest wzmocniony w sytuacji, gdy wpływa niekorzystnie na interesy stron, a zwłaszcza na prawa nabyte zgodnie z obowiązującymi w chwili nabycia tych praw przepisami (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 25 czerwca 1996 r., K 15/95).

Wyplata płatności cukrowej za 2007 r.

Zamieszanie związane z nowelizacją ustawy, podstawą do naliczenia płatności i wysokością stawki pomocy doprowadziły w rezultacie do znacznego opóźnienia wypłat płatności obszarowej i cukrowej plantatorom buraka cukrowego. Płatności cukrowe za 2007 r. zostały naliczone dopiero 15 kwietnia i po tej dacie ruszyły pierwsze wypłaty. Nie muszę państwu przypominać, jakie straty z powodu tego opóźnienia ponieśli plantatorzy.

Przejęcie płatności cukrowej przez następcę prawnego

Nie jest to pierwszy przypadek błędnej interpretacji prawa wspólnotowego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Przykładem jest bardzo ważna kwestia dotycząca przejęcia płatności cukrowej przez następcę prawnego w wyniku przejścia przekazującego gospodarstwo na rentę, emeryturę lub rentę strukturalną. W dniu 19 grudnia 2006 r. Rada UE uchwaliła rozporządzenie wprowadzające zmiany do rozporządzenia (WE) nr 1782/2003. Nowy zapis (art. 143ba ust. 6) stanowi, że *„W przypadku dziedziczenia faktycznego lub przewidywanego oddzielna płatność z tytułu cukru jest przyznawana rolnikowi, który odziedziczył gospodarstwo, pod warunkiem że kwalifikuje się on w ramach systemu jednolitych płatności obszarowych”*. Mając taką podstawę prawną Związek zwracał się do

MRiRW o wprowadzenie do ustawy o płatnościach zapisu pozwalającego na przejęcie przez następcę prawnego płatności cukrowej. Niestety odpowiedzi i interpretacje Ministerstwa Rolnictwa były jednoznacznie przeciwne wprowadzeniu takiego zapisu. W dniu 23 marca 2007 r. pan Marek Zagorski ówczesny Sekretarz Stanu odpowiedział następująco: *„Należy zatem uznać, że uprawnienie do otrzymania płatności cukrowej może przejść z jednej osoby na inną tylko w przypadku dziedziczenia gospodarstwa, a uprawnienie to nie przechodzi w wyniku umowy przekazania gospodarstwa zawartej pomiędzy żyjącymi. Jednocześnie zauważyć należy, że obowiązujące w Polsce regulacje dotyczące dziedziczenia nie przewidują dziedziczenia faktycznego i przewidywanego”*. Ministerstwo Rolnictwa nie szukało możliwości rozwiązania tego istotnego problemu. Mówiąc kolokwialnie poszło na łatwiznę. Uznało pojęcie „dziedziczenia przewidywanego” za pojęcie „puste”, pozbawione znaczenia prawnego i tym tłumaczyło brak możliwości przekazania płatności następcy prawnemu. Inna formę interpretacji przyjął obecny Podsekretarz Stanu pan Artur Ławniczak. Z jego pisma wynika, że winny zaistniałej sytuacji jest system płatności w Polsce (SAPS), inny niż w krajach dawnej 15-stki. *„W systemie SPS gdzie rolnicy operują prawami do płatności, prawa te można zbywać, a w systemie SAPS, obowiązującym w Polsce, uprawnienie do ubiegania się o płatności nie ma charakteru prawa i nie jest zbywalne”*. Interpretacje Ministerstwa Rolnictwa można określić mianem krzywdzących dla rzeszy plantatorów, którzy przejęli gospodarstwa po rodzicach.

Sprawą przekazania płatności cukrowej zainteresowaliśmy Posłów z Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, którym przekazaliśmy propozycję odpowiedniej poprawki. W tym miejscu chciałbym podziękować koledze Sławomirowi Szyszka za zaangażowanie w tą sprawę i wykonaną ciężką pracę. W trakcie posiedzenia Komisji poprawkę zgłosił pan Stanisław Kalemba. Poprawka brzmiała następująco:

„Art 24

1a. Płatność cukrowa przysługuje również w przypadku gdy buraki cukrowe były objęte umową dostawy zawartą:

1) (...)

2) (...)

3) z przekazującym gospodarstwo rolne w związku z wypłatą rentą strukturalną, emeryturą lub rentą rolniczą z ubezpieczenia społecznego rolników, jeżeli rolnik wnioskujący o płatność cukrową mógłby dziedziczyć przekazane gospodarstwo z ustawy.”

Poprawka została przegłosowana przez posłów i uzyskała pozytywną opinię Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej, która brzmi następująco:

„Zgodność dodanego przepisu z prawem wspólnotowym należy oceniać w świetle art. 143ba ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 1782/2003 (...). Z powyższego przepisu wynika zatem, że uprawnienie do płatności cukrowej przechodzi na rolnika-następcę nie tylko w przypadku dziedziczenia faktycznego, ale również w przypadku dziedziczenia przewidywanego.

O ile interpretacja pojęcia ‘dziedziczenie faktyczne’ na gruncie polskiego prawa nie budzi wątpliwości (jest to po prostu dziedziczenie w rozumieniu kodeksu cywilnego), to pewne trudności może rodzić wykładnia pojęcia ‘dziedziczenie przewidywane’. Pojecie to nie występuje bowiem w prawie polskim.

Błędem byłoby jednak założenie, że skoro pojecie ‘dziedziczenia przewidywanego’ nie jest znane polskiemu prawu, jest to pojecie ‘puste’, pozbawione znaczenia prawnego. Takie założenie nie brałoby pod uwagę, że prawo wspólnotowe dysponuje autonomiczną (wspólnotową) terminologią, niezależną od terminologii i pojęć systemów prawnych poszczególnych państw członkowskich. Takie założenie byłoby również sprzeczne z zasadą jednolitej wykładni prawa wspólnotowego, aby to samo pojecie wspólnotowe miało odmienne

znaczenie (bądź nawet całkowicie zostało pozbawione znaczenia) w różnych krajach członkowskich.

W konsekwencji należy odrzucić pogląd, że na gruncie prawa polskiego wspólnotowe pojęcie ‘dziedziczenia przewidywanego’ pozbawione jest znaczenia prawnego. Przeciwnie, należy raczej poszukać znaczenia prawnego tego pojęcia w oparciu o krajowe ustawy, biorąc pod uwagę ich funkcje i znaczenie.

Ustawodawca wspólnotowy nie zdefiniował terminu ‘dziedziczenie przewidywane’. Tym niemniej wykładnia tego pojęcia jest możliwa, biorąc pod uwagę jego literalne brzmienie oraz treść i cel przepisu, w którym zostało zamieszczone.

Po pierwsze, ‘dziedziczenie przewidywane’ nie jest ‘dziedziczeniem faktycznym’, a więc dziedziczeniem w rozumieniu kodeksu cywilnego. Oznacza to, że ‘dziedziczenie przewidywane’ dotyczy takich stanów faktycznych, kiedy śmierć spadkodawcy jeszcze nie nastąpiła.

Po drugie, jest to dziedziczenie ‘przewidywane’, a zatem muszą istnieć przesłanki uzasadniające oczekiwane dziedziczenie. W polskim systemie prawnym źródłem dziedziczenia jest testament bądź ustawa. Oznacza to, że ‘dziedziczenie przewidywane’ dotyczy takich stanów faktycznych, kiedy następca byłby uprawniony, w przypadku śmierci spadkodawcy do dziedziczenia ustawowego lub testamentowego.

Po trzecie, celem przepisu art. 143ba ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 1782/2003 jest umożliwienie zachowania uprawnień do płatności cukrowej w przypadku zdarzeń, które nie stanowią komercyjnego obrotu gruntami rolnymi, lecz związane są z następstwem pokoleń rolników prowadzących gospodarstwo rolne. Trudno byłoby znaleźć przyczyny uzasadniające pozbawienie uprawnień następcy, któremu rodzice przekazali gospodarstwo w związku z otrzymaniem emerytury lub renty, a przyznanie takich uprawnień tylko w przypadku śmierci przekazujących.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należy stwierdzić, że dodany przepis art. 24 ust. 1a pkt 3 ustawy mieści się w pojęciu ‘dziedziczenia przewidywanego’, o którym mowa w art. 143ba ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 1782/2003 i konsekwencji przepis ten nie pozostaje w sprzeczności z prawem wspólnotowym”.

Dopiero zacytowana powyżej opinia UKIE spowodowała, że Ministerstwo Rolnictwa uznało naszą argumentację i nie wyraziło sprzeciwu co do wprowadzonego zapisu umożliwiającego młodym rolnikom przejmującym gospodarstwo skorzystanie z płatności nie tylko w sytuacji śmierci osoby przekazującej gospodarstwo. Nasuwa się pytanie, dlaczego przez okres półtora roku Ministerstwo Rolnictwa nie podjęło wszelkich dostępnych środków do ostatecznego wyjaśnienia tej kwestii, dlaczego przez ten czas przejmujący gospodarstwa po rodzicach pozbawieni byli możliwości ubiegania się o płatności cukrowe?

Prace w ramach CIBE

Komisja Krajów Wspólnego Rynku

Komisja Krajów Wspólnego Rynku zajmuje się sprawami specyficznymi dla Wspólnego Rynku w sektorze cukru. Opracowuje i zatwierdza stanowiska, które następnie przedkładane są władzom w Brukseli. W 2007 r. odbyły się cztery posiedzenia KKWR. Działania tej Komisji obejmowały całokształt prac związanych ze zmianami w regulacji rynku cukru i funduszu restrukturyzacji. Wypracowane stanowiska przyczyniły się do tego, że ostatecznie

przegłosowany kompromis wniósł korzystne poprawki do pierwotnej propozycji Komisji, zwłaszcza dotyczące przedłużenia prewencyjnego wycofania cukru z rynku, obliczenia końcowej redukcji kwot (na poziomie krajów członkowskich oraz na poziomie przedsiębiorstw), dwufazowego systemu zrzekania się kwot, częściowego zrzeczenia się praw przez plantatorów buraków, wcześniejszej wypłaty rekompensat. Wprowadzono zapis mówiący o ostatecznym terminie podpisania umów kontraktacji (1 maja). Udało się również wprowadzić dodatek dla plantatorów (top up) za oddanie swojej kwoty do funduszu restrukturyzacji.

Stanowisko z prac Komisji miało fundamentalny wpływ na brak wycofania w październiku 2007 r. Komisja zajmuje się również kwestią opłaty produkcyjnej (12 euro), trwają prace nad podważeniem zasadności tej opłaty i w konsekwencji odstąpienie od płacenia. Kwestią do wyjaśnienia pozostaje sprawa praw do uprawy i dostawy w związku z oddaniem kwoty do funduszu restrukturyzacji.

Bardzo ważnym aspektem jest program eksportu. Istniało silne zagrożenie zaprzepaszczenia linii budżetowej przeznaczonej na dopłaty eksportowe w kampanii 2007/2008, lecz ostatecznie uwolniono 718,6 milionów euro w ramach linii budżetowej, w celu upłynnienia zapasów obciążających rynek wewnętrzny. Sprawa dopłat eksportowych pozostaje zagadnieniem kluczowym dla kampanii 2008/2009 oraz dla stabilizacji rynku. CIBE opowiedziała się za utrzymaniem linii budżetowej, lecz napotyka silne polityczne przeszkody ze strony Komisji. Z ostatnich informacji wynika, że Komisja zezwoli na eksport cukru pozakwotowego w wysokości 600 tys. t w ramach limitów WTO. Końcowy poziom eksportu w dużym stopniu wpłynie na ostateczne zapasy (a zatem i na możliwą decyzję dotyczącą wycofania w październiku 2008 roku).

CIBE wyraziła swoją krytyczną opinię na temat prac Komisji Europejskiej związanych z porozumieniami o imporcie z krajów AKP i LDC (najbardziej rozwinięte), a w szczególności na temat: okresu przejściowego, dodatkowych dostępów dla krajów nie będących sygnatariuszami Protokołu w sprawie cukru oraz mechanizmów ochronnych. Stosowanie mechanizmu ochronnego nadal jest niejasne, a producenci z UE nie są tak naprawdę chronieni przez tę klauzulę. Kraje ACP utrzymały korzyści płynące z Protokołu w sprawie cukru, a kraje LDC potwierdzają wolny dostęp do inicjatywy EBA, kraje LDC nie będące sygnatariuszami Protokołu w sprawie cukru otrzymają dostęp do rynku do 2015 roku.

Komisja Krajów Wspólnego Rynku prowadzi również prace związane z:

- reformą zasad pochodzenia dotycząca krajów objętych przepisami GSP

Reguły pochodzenia towarów są to zasady określania ekonomicznej przynależności towaru do konkretnego kraju lub regionu. Zasady te w formie przepisów prawa pozwalają na ustalenie, z jakiego kraju lub grupy krajów towar pochodzi. Krajem pochodzenia towaru może być kraj, w którym określony produkt został "całkowicie uzyskany", lub w którym został poddany obróbce lub przetworzeniu wg określonych reguł pochodzenia. Nie jest nim ani kraj, w którym towar został zakupiony, ani kraj, z którego został przywieziony. Problem zasad pochodzenia jest szczególnie istotny w chwili, gdy Komisja kończy negocjacje z krajami AKP dotyczące porozumień o partnerstwie ekonomicznym (EPA) oraz gdy bliski związek z tymi krajami mają wielcy światowi producenci, tacy jak Południowa Afryka, Brazylia czy Indie).

- negocjacjami w ramach WTO

CIBE razem z CEFS wielokrotnie stanowczo potwierdziły wobec Komisji swoje stanowisko (zajęcie stanowiska w grudniu 2007, list otwarty do Rady Europy oraz do Parlamentu Europejskiego z lutego 2008 roku, podpisany wspólnie z krajami ACP oraz związkiem zawodowym EFFAT). Stanowisko CIBE jest następujące:

- 70% obniżka ceł, która byłaby zaakceptowanym przez Komisję kompromisem jest nie do zaakceptowania, bowiem jest niekompatybilna z reformą oraz celami wspólnej organizacji rynku cukru. Przeprowadzone symulacje pokazały wyraźnie, że europejski rynek nie byłby w stanie stawić czoła takiej obniżce ceł.
- Konieczne jest utrzymanie obecnej szczególnej klauzuli ochronnej. Cukier musi znaleźć się w liniach taryfowych korzystających z tej szczególnej klauzuli ochronnej.
- Cukier nie należy do 10% linii taryfowych ze stawkami nie będącymi stawkami *ad valorem*, jak proponował to w jednym ze scenariuszy Falconera.
- W przypadku cukru, zamiana związanych taryf celnych na taryfy *ad valorem* będzie miała negatywny skutek. Ponadto, stosowana metoda zamiany związanych taryf nie będących taryfami *ad valorem* na ich odpowiednik *ad valorem* (EAV), o czym jest mowa w dokumencie z lipca 2006 roku, jak i jej wprowadzenie w przypadku cukru prowadzi do liczb (130,32% dla cukru surowego, 168,69% dla cukru białego), które są wykorzystywane przede wszystkim do zaklasyfikowania cukru w wysokiej grupie taryfowej (>75%). Wykorzystanie tych wartości w ostatecznym kompromisie pozostaje do potwierdzenia.
- Cukier musi zostać wyłączony z listy produktów tropikalnych (Załącznik G). Utrzymanie go na tej liście, które mogłoby skutkować 85%-ową obniżką taryfy, byłoby niekompatybilne z reformą wspólnej organizacji rynku cukru. Należy zachować listę sporządzoną podczas rundy urugwajskiej.
- W przypadku, gdyby cukier lub produkty o dużej zawartości cukru miały być traktowane jako produkt wrażliwy, konieczne jest wzięcie pod uwagę obliczenia kontyngentów taryfowych, jako że rynek UE jest już całkowicie otwarty dla krajów mniej rozwiniętych.
- W takim przypadku, do obliczania kontyngentów taryfowych należy wykorzystać metodę „opisu częściowego”. Zgodnie z zachowaną metodą oraz przewidywanymi scenariuszami, zwiększenie kontyngentów taryfowych mogłoby w efekcie wynieść między 285 000 ton a 1 milionem ton.
- Cukier oraz wszystkie produkty o dużej zawartości cukru (Załącznik H) powinny się znaleźć na liście produktów korzystających z erozji preferencji.

Konieczne jest stanowcze stanowisko KOMISJI w sprawie dokumentu określającego warunki; kompromis, który z niego wynika jest nie do zaakceptowania tak w kwestii cukru, jak i innych produktów rolnych.

- negocjacjami bilateralnymi (Ukraina, Indie, Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-wschodniej, MERCOSUR).

Komisja Kontroli Odbioru

Posiedzenie Komisji odbyło się 15 października 2007 w Reims (Francja). Głównym tematem spotkania była redukcja ilości prób i centralizacja analiz próbek oraz tara szyjki. W większości krajów praktykuje się pobieranie próbek od każdego ładunku. W Szwecji od 1995 roku ogranicza się ilości pobieranych próbek, w Anglii i Danii od początku roku 2000, we Francji od kampanii 2007 roku. Dania przyjęła interesujące rozwiązanie dla dostaw

obejmujących poniżej 100 ładunków: redukcja częstotliwości pobierania próbek wiąże się z bezpośrednią korzyścią finansową dla plantatora. Niemniej, jeżeli plantator życzy sobie zwiększenia częstotliwości pobierania próbek, zmuszony jest za to zapłacić.

Jedną z prezentacji poświęcono doświadczeniom Wielkiej Brytanii, gdzie od 2000 roku plantatorzy otrzymują zapłatę za część cukru zawartej w szyjce.

Omówiono stosowane w poszczególnych krajach techniki oparte na analizie obrazu, które mogą być stosowane do określania ilości szyjki korzenia (technika oparta na analizie i rozpoznawaniu formy oraz analiza kolorów – kolorymetria).

Komisja Techniczna Komisja

Posiedzenie Komisji odbyło się w dniu 15 października w Reims (Francja). Obrady rozpoczęto prezentacją p. M. RICHARD-MOLARD (F) dotyczącą zorientowania badań naukowych w kontekście stawienia czoła wyzwaniom, które niesie przyszłość. Najważniejsze kwestie wiążą się z poprawieniem efektywności upraw i roślin, głównie poprzez prace nad materiałem genetycznym, czyli ulepszanie sposobów uprawy, wykorzystanie wody, a także światła słonecznego, wydłużenie cyklu wegetacyjnego - zasiewów, jak i zbiorów; zmniejszenie strat spowodowanych przez choroby (wykorzystując genetykę, technologię uprawy, systemy planowania upraw, a także poprzez optymalizację środków produkcji); redukcja wykorzystania środków chemicznych - nawozów i pestycydów (GMO), zmniejszenie zanieczyszczenia, polepszenie zawartości cukru.

Omówiono osiągnięcia w zakresie przygotowania materiału siewnego („priming”/pobudzenie) na francuskim rynku. Przedstawiono wyniki badań prowadzonych przez Sudzucker dotyczące składowania buraków w sytuacji wydłużania kampanii, wielkości ponoszonych strat i sposoby ich zmniejszania. Przedstawiciel IRABAB (B) przedstawił wyniki projektu „Analiza, szkolenia, komunikacja, w celu polepszenia jakości zbiorów i zmniejszenia tary ziemi”, który objął badania dotyczące oczyszczania z ziemi i przykrywania buraków, szkolenia kierowców oraz sposób komunikacji.

Przedstawiciel ITB przedstawił projekt Eurouprawa, którego celem jest identyfikacja tematów (priorytetów) badań naukowych, w celu poprawienia konkurencyjności upraw roślinnych w Europie. Główne wyzwanie wiąże się z kosztami produkcji, ochroną upraw, innowacjami technologicznymi uprawy oraz wpływem na środowisko naturalne. Podkreślano również sposób powiązania pomiędzy uczestnikami łańcucha produkcyjnego, specyfikę zapotrzebowania konsumentów, zagadnienia związane z kanałami sprzedaży i przemysłem przetwórczym, problemy integracji badań prowadzonych przez podmioty publiczne i prywatne.

Na koniec posiedzenia zaprezentowano wynik analizy CIBE „buraki modyfikowane genetycznie. Buraki modyfikowane genetycznie uprawiano (testowano) w: Belgii, Czechach, Danii, Niemczech, Grecji, Hiszpanii, Francji, Włoszech, Litwie, Holandii, Rumunii, Słowacji, Finlandii, Szwecji i Wielkiej Brytanii. W latach 1999-2002 uprawy w powyższych krajach zaprzestano. W takich krajach jak: Szwajcaria, Węgry, Austria, Polska, Portugalia i Turcja, buraka GM nigdy nie uprawiano ani odmian nie testowano.

Komisja Spółdzielczości

Posiedzenie Komisji Spółdzielczości odbyło się w dniu 8 listopada w Konya (Turcja). Prezes PANKOBIRLIK, gospodarz obrad, przedstawił sektor buraka cukrowego i cukru w Turcji (aspekty techniczne i prawne). W obradach uczestniczył także G. ZSUGYELIK,

przedstawiciel Komisji Europejskiej (DG AGRI), który przedstawił informacje na temat aktualnej polityki i pierwszych doświadczeń z reformy rynku cukru. Panel dyskusyjny został poświęcony tematyce fuzji przedsiębiorstw cukrowniczych i ich wpływowi na plantatorów. W panelu swoimi doświadczeniami podzielili się B. CONZEN, Prezes RRV, Niemcy (fuzja Pfeifer & Langen – Jülich), A. JEANROY, Sekretarz Generalny CGB, Francja (fuzja Cristal Union-Erstein), W. WAGE, Cosun, Holandia (fuzja COSUN-CSM Sugar).

Przedstawiciel CIBE zapoznał zgromadzonych z wynikami ankiety dotyczącej uprawy buraków przemysłowych i na bioetanol, warunków kontraktacji w poszczególnych państwach. Kolejne prezentacje dotyczyły produkcji i sytuacji na rynku wysłodków buraczanych, projektu Beet-pulp (wykorzystanie wysłodek w produkcji papieru) oraz procesu restrukturyzacji i koncentracji sektora buraczano – cukrowy w Europie.

Grupa doradcza ds. Cukru

Grupa Doradcza ds. Cukru działa na podstawie Decyzji Komisji z 23 kwietnia 2004 r. Jest to organ składający się z przedstawicieli rolników i spółdzielni rolniczych (20 osób), podmiotów gospodarczych (5), przemysłu (8), pracowników (1), konsumentów (2) oraz działaczy na rzecz ochrony środowiska (1). Grupa Doradcza ds. Cukru jest organem, który bezpośrednio przekazuje opinię Komisji w sprawach przedmiotowych i przedłożonych przez Komisję. Wnioskując o opinię grupy, Komisja może ustalić termin, w którym opinia ma zostać wydana. Nie przeprowadza się głosowania na koniec dyskusji w grupach doradczych. Jeśli grupa osiągnie jednogłośnie porozumienie co do opinii, która ma zostać wydana, formułuje wspólne wnioski i dołącza je do sprawozdania. O wyniku dyskusji grupy Komisja informuje Radę, jeśli grupa wystąpi z taką propozycją.

W 2007 r. odbyły się dwa spotkania Grupy. W pierwszym z nich w dniu 12 lutego 2007 r. uczestniczył Stanisław Barnaś. Główne tematy dotyczyły wdrożenia reformy sektora cukru, przystąpienia do UE Rumunii i Bułgarii oraz szacunkowego bilansu cukru na kampanię 2006/07. Kolejne posiedzenie odbyło się w dniu 8 października 2007 r. Nasza organizacja reprezentowana była przez Stanisława Barnasia i Rafała Strachotę. Tematyka dotyczyła restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego, prognozy bilansu cukru na kampanię 2007/08, negocjacji WTO oraz porozumień o partnerstwie gospodarczym (EPA). Sprawozdanie zostało przekazane pani Komisarz Fischer Boel w dniu 31 października 2007 r.

Rada Gospodarki Żywnościowej

W dniu 6 września 2007 roku KZPBC przystąpiło do Rady Gospodarki Żywnościowej działającej przy Ministrze Rolnictwa. RGŻ jest forum branżowych organizacji pozarządowych sektora rolno-spożywczego (53 organizacje, stowarzyszenia i izby gospodarcze), działa od 2002 roku i stanowi organ opiniodawczo – doradczy ministra rolnictwa, ułatwiający kontakt i współpracę pomiędzy przetwórcami a administracją.

Z inicjatywy Związku i ZPC, Rada przyjęła stanowisko odnośnie reformy i obecnej sytuacji na wspólnotowym rynku cukru (http://www.rgz.org.pl/index_pliki/Page826.htm). W niniejszym tekście branża wyraża zaniepokojenie działaniami Komisji, jej zewnętrzną

polityką handlową (negocjacje WTO oraz dwustronne umowy handlowe) oraz wskazuje niezgodność z kierunkiem reformy rynku cukru przyjętej przez Radę i Parlament. Poruszony został również temat produkcji i wykorzystania bioetanolu, w ramach realizacji Europejskiej Dyrektywy 2003/30/EC. Zwraca się również uwagę na wykorzystanie innowacji świata nauki, stosowane z dużym powodzeniem poza UE, czyli na rośliny transgeniczne. Zamknięcie Unii w tzw. „enklawie wolnej od GMO”, przy jednoczesnym przyzwoleniu na import produktów z roślin GM, jest nielogiczne i osłabia konkurencyjność europejskiego sektora rolno – spożywczego.

W dniu 4 października przedstawiciele KZPBC wzięli udział w zorganizowanej pod patronatem RGŻ konferencji dotyczącej zagrożeń wynikającym z restrykcyjnych przepisów prawa w zakresie GMO. Jedno z uzasadnień stwierdza, iż stosowanie roślin uprawnych GM w znaczny sposób ogranicza stosowanie pestycydów, upraszcza agrotechnikę, zwiększa jakość i wysokość plonów. Stosowane nakłady są mniejsze, co poprawia opłacalność produkcji, jak i zmniejsza chemiczne obciążenie środowiska.

Konferencja Pluriagri

W dniach 15-16 grudnia (Paryż) przedstawiciele organizacji producentów rolnych, w tym przedstawiciel naszego związku, wzięli udział w konferencji organizowanej przez Pluriagri. Tematem konferencji była Wspólna Polityka Rolna oraz efekty reformy z 2003 roku i systemu wsparcia uproszczonego stosowanego w poszczególnych państwach UE. W konferencji wzięli udział przedstawiciele organizacji branżowych z Niemiec, Hiszpanii, Węgier, Włoch, Polski, Wielkiej Brytanii oraz Francji.

Dużo uwagi poświęcono rolnictwu europejskiemu i jego przyszłości w perspektywie 2013 roku. Zebrani zastanawiali się nad celowością powołania unijnego funduszu zarządzania ryzykiem.

Spotkania z przedstawicielami francuskich branż oraz przedstawicielami ministerstwa rolnictwa przybliżyło zagadnienia związane organizacją systemu zarządzania ryzykiem, czyli stosowane odszkodowania publiczne, ubezpieczenia upraw, będące w fazie eksperymentu ubezpieczenie dochodu z uprawy rzepaku oraz system DPA (ubezpieczenie fiskalne i odliczanie jego wartości od dochodu rolnika).

Światowy Kongres Plantatorów Buraka i Trzciny

W dniach 9-11 lipca 2007 r. w Brisbane (Australia) obradowała 9 Światowa Konferencja Plantatorów Buraka i Trzciny. W konferencji uczestniczyło 185 delegatów reprezentujących 6 milionów gospodarstw z 30 krajów. Polskę reprezentowali Stanisław Barnaś, Kazimierz Kobza i Rafał Strachota.

Konferencję otworzył i jej przewodniczył William A. Hejl (USA), Prezes Światowej Organizacji Plantatorów Buraka i Trzciny (WABCG). W swoim przemówieniu przypomniał o sytuacji na rynku światowym, kiedy to po dwóch latach charakteryzujących się wysokimi cenami cukru przyszło załamanie rynku. Zwrócił uwagę, że tak jak w każdym innym biznesie plantatorom potrzebny jest popyt, żeby uzyskać profity, niestety obecnie mamy nadprodukcję i nikt w ekspresowym tempie nie uzdrowi sytuacji rynkowej. Dlatego ważnym jest, a nawet

koniecznym, skupienie się na alternatywnym wykorzystaniu trzciny i buraka. Takim rozwiązaniem jest produkcja biopaliw. Wykorzystanie nadwyżki cukru do produkcji energii daje największe szanse na uzdrowienie cen światowych. Pan Heji uznał za niezbędną w tej kwestii jest przychylność i pomoc rządową. Konieczne są nowe rozporządzenia, zachęty do wykorzystania biopaliw oraz programy inicjujące przejście z paliw kopalnych na paliwa odnawialne. Uznał, że WABCG musi pełnić kluczową rolę w promocji nowych źródeł energii. Na poziomie międzynarodowym i krajowym konieczne są wysiłki lobbystyczne w celu stworzenia warunków do produkcji i wykorzystania biopaliw, co zapewni nowe dochody plantatorom trzciny i buraka.

Konferencja, oprócz spraw związanych z perspektywą energetyczną dla buraka i trzciny oraz sytuacją na rynku światowym, obradowała na temat: handlu, polityki rolnej, dobrej praktyki rolniczej, promocji cukru, innowacyjności oraz bezpieczeństwa żywnościowego i trwałego rozwoju.

Konferencja zakończyła się wyborami oraz przyjęciem deklaracji. Nowym Prezesem WABCG został Alf Cristaudo z Australii. W deklaracji kończącej obrady plantatorzy trzciny i buraka:

- wyrazili zaniepokojenie sytuacją na światowym rynku cukru;
- uważają, że należy wprowadzić odpowiednie regulacje oraz instrumenty dywersyfikacyjne, ponieważ cena cukru jest niezwykle wrażliwa na nadwyżki produkcyjne;
- uważają, że konieczne są rozwiązania pozwalające na rozwój rynków alternatywnych, takich jak rynek bioenergii;
- uważają, że obecne globalne uwarunkowania dają możliwość burakowi i trzcinie stać się podstawowym materiałem do produkcji energii odnawialnej;
- wyrażają nadzieję na pozytywne zakończenie Rundy negocjacyjnej Doha, która przyczyni się do polepszenia standardu życia rolników;
- podkreślili decydującą rolę badań i innowacji, które przyczyniają się do trwałego rozwoju obszarów wiejskich, a plantatorom pozwalają na prowadzenie upraw w bardziej efektywny sposób;
- są zdolni produkować znaczne ilości żywności oraz bioenergii dla rozwoju społeczności i jednocześnie wezwali rządy do stworzenia spójnej polityki, która się do tego przyczyni.

W przyjętej deklaracji reprezentanci plantatorów buraka i trzciny z całego świata potwierdzili swoje zdecydowanie w kontynuowaniu promocji buraka i trzciny w gospodarce, postępie społecznym i środowiskowym. Członkowie WABCG potwierdzili swoją solidarność z kolegami na świecie.

Projekt „Beet Pulp”

We wrześniu 2006 r. rozpoczął się nowy projekt badawczy o nazwie Beet Pulp (Wysłodki Buraczane) z udziałem CIBE oraz Krajowego Związku Plantatorów Buraka Cukrowego. Jego celem jest znalezienie nowego wykorzystania produktów ubocznych otrzymanych z buraka cukrowego, który polegać będzie na przetworzeniu wysłodków buraczanych w roślinny

mikrododatek wykorzystywany w produkcji papieru i kartonu. Opracowanie takiej technologii stanie się dodatkowym źródłem dochodów dla plantatorów buraka cukrowego.

Na dany moment projekt jest na etapie rozwijania i optymalizacji procesów przetwarzania buraków w papkę roślinną. Główną rolą KZPBC w ramach tego projektu jest rozpowszechnianie informacji o wynikach projektu wśród członków.

Poradnik Plantatora Buraka Cukrowego

Wydany ostatnio numer był 40. z kolei, od czasu gdy Zarząd Główny KZPBC podjął decyzję o wznowieniu wydawania *Poradnika PBC*. Redaktor mgr Alicja Banasik z pasją wzięła się do pracy i w ciągu 10 lat udało się jej stworzyć pismo na bardzo wysokim poziomie merytorycznym. Pismo nie tylko umacnia pozytywny wizerunek naszej organizacji, ale i jest „skarbnicą wiedzy” dla rolników uprawiających buraki cukrowe.

Główną formułą naszego kwartalnika jest:

- doradztwo fachowe z najlepszych ośrodków naukowych w kraju dla plantatorów pod kątem szukania oszczędności w technologii uprawy buraka cukrowego, przy jednocześnie zwiększonych efektach plonotwórczych,
- informacje dla plantatorów o pracach Krajowego Związku, o decyzjach i stanowiskach Zarządu Głównego we wszystkich sprawach dotyczących buraka cukrowego, o działaniu naszych przedstawicieli w organach CIBE, o działalności związków terenowych.
- informacje o sytuacji w cukrownictwie, o przygotowaniu, przebiegu i wynikach kolejnych kampanii,
- kształtowanie świadomości plantatorów co do potrzeby przemian chroniących przyszłość buraka cukrowego w kraju,
- informacje o regulacji rynku cukru w Unii Europejskiej - *Poradnik* przybliży uwarunkowania prawne, w ramach których musi funkcjonować zarówno produkcja, jak i przetwarzanie buraka w cukrowniach,
- wiadomości ze świata, ciekawe wypowiedzi, ważne dla plantatorów informacje poszerzające wiedzę.

Oddziaływanie *Poradnika* wykracza poza środowisko plantatorów. Funkcjonuje on jako rzetelne źródło wiedzy w zasobach bibliotek wyższych uczelni i instytutów naukowych. Po *Poradnik* sięgają wszyscy zainteresowani bieżącą sytuacją w sektorze – producenci, przedstawiciele firm pracujących na rzecz rolnictwa, studenci i in.

Z przykrością jednak trzeba zauważyć, że wraz z postępującym procesem restrukturyzacji zmianie – na gorsze – ulegają warunki tworzenia pisma. Burak cukrowy jako uprawa wciąż ograniczana przestaje być *atrakcyjny*. Coraz rzadziej występuje w tematach prac badawczych ośrodków naukowych. Firmy redukują swoje nakłady na poszukiwania innowacyjnych technologii produkcji buraka. Wydawca Hortpress kręci nosem na spadek wpływów z reklam i ze sprzedaży. Z miesiąca na miesiąc maleje prenumerata (w ciągu 2 lat ubyło 2 000 odbiorców). A najbliższy, lipcowy numer pokaże, jak bardzo *inicjatywa producencka* zdziśnięta Czytelników *Poradnika*.

Obecnie Związki terenowe zamawiają niespełna 5 tys. egz. *Poradnika*. Zdarza się, że niektóre nasze Związki – wzorując się chyba na KSC - finansują zakup znacznie większych ilości *Buraka Cukrowego* niemieckiego Wydawnictwa Bartens, który dla naszego pisma stanowi najpoważniejszą konkurencję na rynku.

Koncerny zamawiały dotychczas odpowiednio: Sudzucker -1,6 tys., BSO – 246 i KSC – 200 egzemplarzy. Wkrótce i te liczby ulegną zapewne znacznej redukcji. Tu trzeba zaznaczyć, że postępowanie Krajowej Spółki jest po prostu aroganckie, skoro 10-krotnie więcej kupuje *Buraka Cukrowego*.

Niestety po wielu latach poświęcenia pracy związkowej oraz tworzeniu *Poradnika*, red. Alicja Banasik zdecydowała się przerwać swoją działalność ze względu na zły stan zdrowia.

Sytuacja w branży jeszcze długo nie będzie jasna i prosta. *Poradnik* spełnia niezwykle ważną rolę, integrując plantatorów zrzeszonych w Związku. Reforma musi się dokonać, pociągając za sobą ogromne koszty, ale plantatorzy nie mogą zostać pozbawieni źródła rzetelnych informacji i możliwości zabierania głosu. Łamy *Poradnika* to dobre miejsce na dyskusję, np. o tym, jak ograniczać straty organizacyjne i jaki ma być przyszły kształt Związku.

Najbliższy rok będzie sprawdzianem, tego jak bardzo zależy nam wszystkim na utrzymaniu związkowego pisma.